

Social- och hälsovårdsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om temporära undantag från lagen om utkomstskydd för arbetslösa på grund av covid-19-epidemin

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om temporära undantag från lagen om utkomstskydd för arbetslösa på grund av covid-19-epidemin (RP 78/2020 rd): Ärendet har remitterats till social- och hälsovårdsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Marjaana Maisonlahti, social- och hälsovårdsministeriet (distanskontakt).

Skriftligt yttrande har lämnats av

- jord- och skogsbruksministeriet
- arbets- och näringsministeriet
- Folkpensionsanstalten
- Akava ry
- Finlands näringsliv rf
- KT Kommunarbetsgivarna
- Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- STTK rf
- Industrifacket rf
- Arbetslöshetskassornas Samorganisation rf.

Inget yttrande av

- Pensionsskyddscentralen
- Företagarna i Finland rf.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att lagen om temporära undantag från lagen om utkomstskydd för arbetslösa på grund av covid-19-epidemin ändras. Det föreslås en temporär höjning av det skyddade beloppet vid jämkning av arbetslöshetsförmåner, det vill säga den andel av inkomsten som inte

Betänkande ShUB 12/2020 rd

beaktas vid utbetalningen av jämkad arbetslöshetsförmån. I rörlighetsunderstödet enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa föreslås ett temporärt undantag i fråga om förutsättningen för understöd för arbetsresor vid heltidsarbete. Syftet med lagförslaget är att temporärt öka incitamenten för sysselsättning för att under undantagsförhållandena trygga försörjningsberedskapen i uppgifter som är kritiska inom jord- och skogsbruksministeriets verksamhetsområde men också att temporärt stödja mottagandet av arbete och stödmottagarnas ekonomiska situation under konsekvenserna av covid-19-epidemin.

Propositionen hänför sig till den fjärde tilläggsbudgetpropositionen för 2020 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

I propositionen föreslår regeringen att det skyddade beloppet för arbetslöshetsförmåner höjs temporärt från nuvarande 300 till 500 euro i månaden och från 279 till 465 euro under en period på fyra kalenderveckor. Genom dessa ändringar stöds mottagande av deltidsarbete och kortvarigt arbete ekonomiskt inte bara när det gäller säsongarbete vid gårdsbruksenheter och trädgårdslägenheter utan också i fråga om annat arbete. Eftersom de temporära undantagen också gäller sådant partiellt arbete där förmånstagaren sysselsätts redan före den föreslagna ändringen, utgör höjningen av det skyddade beloppet för arbetslöshetsförmånen en temporär förbättring av arbetslöshetsförmånen för denna grupp av förmånstagare. Höjningen av det skyddade beloppet gäller också jämkning av inkomsterna från företagsverksamhet, vilket bidrar till att stödja dem som sysselsätts genom en bisyssla och även företagare som tillfälligt får arbetsmarknadsstöd med stöd av 11 kap. 4 c § som temporärt fogats till lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Rörlighetsunderstöd ska temporärt kunna betalas för heltidsarbete, om personens dagliga resa till arbetet när arbetet inleds överstiger i genomsnitt två timmar i stället för nuvarande tre timmar eller om personen flyttar från motsvarande avstånd på grund av arbete. Ändringen gäller inte arbetsrelaterad utbildning. Även denna ändring gäller inte bara arbete som utförs som säsongarbete vid gårdsbruksenheter och trädgårdslägenheter, utan också andra anställningsförhållanden som ingås. Rörlighetsunderstöd beviljas inte på grundval av sysselsättning i företagsverksamhet.

Social- och hälsovårdsutskottet anser det vara ändamålsenligt att i den exceptionella situationen till följd av epidemin införa incitament till sysselsättning genom att höja det skyddade beloppet, även om möjligheterna att få mer arbete tills vidare kan vara begränsade. Det är viktigt att lagförslagets konsekvenser för arbetsmarknaden inom olika branscher bevakas noggrant. Utskottet betonar att regleringen är temporär.

Som det står i propositionsmotiven har rörlighetsunderstödet använts i mycket liten utsträckning, men det temporära undantag som föreslås för understödet i fråga om arbetsresans längd ökar troligtvis kännedomen om understödet, vilket kan leda till ökad användning av understödet även senare. När kostnader för arbetsresor eller flytt på grund av arbete ersätts på basis av ännu kortare arbetsresor förbättrar understödet villkoren för dem som får heltidsarbete. För dem som syssel-

Betänkande ShUB 12/2020 rd

sätts på gårdar med jordbruk och trädgårdsodling kan understödet i synnerhet dämpa de ekonomiska konsekvenserna om personen tillfälligt flyttar närmare arbetsplatsen men trots det har kvar sin ordinarie bostad. Utskottet anser också att det är motiverat att ändra understödsföretagerna.

Det är angeläget att konsekvenserna för försörjningsmöjligheterna, sysselsättningen och rörligheten mellan orter på grund av arbete utreds efter att den temporära ändringens giltighetstid har gått ut. Utskottet anser dessutom att det är viktigt att noga bevaka hur coronaepidemin påverkar de ungas situation och möjligheter att få sommarjobb.

Utskottet påpekar att den aktuella propositionen liksom flera tidigare propositioner som gällt epidemin har lämnats till riksdagen för behandling i brådskande ordning och med mycket kort tidsplan. På grund av brådskan har man vid beredningen inte nödvändigtvis heltäckande kunnat bedöma propositionernas konsekvenser, och inte heller i samband med riksdagsbehandlingen har sakkunniga och utskott tillräckligt med tid att sätta sig in i propositionernas konsekvenser till exempel för olika grupper av förmånstagare eller branscher. Utskottet anser att statsrådet bör ge riksdagen tillräcklig och skälig tid att behandla propositioner.

För att underlätta verkställigheten av lagen föreslår utskottet att ikraftträdandebestämmelsen ändras så att lagen kan tillämpas vid utbetalning av arbetslöshetsförmån för ansökningsperioden den 1 juni–31 oktober 2020. I samma syfte kan rörlighetsunderstöd enligt utskottets förslag betalas på grund av arbete som inleds under lagens giltighetstid.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Social- och hälsovårdsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 78/2020 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

Lag

om ändring av lagen om temporära undantag från lagen om utkomstskydd för arbetslösa på grund av covid-19-epidemin

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om temporära undantag från lagen om utkomstskydd för arbetslösa på grund av covid-19-epidemin (315/2020) 2 § 2 punkten och
fogas till 2 § en ny 3 punkt och till lagen en ny 2 a § som följer:

Betänkande ShUB 12/2020 rd

2 §

Jämkning av arbetslöshetsförmån

Med avvikelse från 4 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa

2) ska vid jämkning av inkomst från företagsverksamhet, om inkomstförändringen är en följd av en pandemi, inkomsterna beaktas enligt det som företagaren själv har uppgett,

3) är det skyddade beloppet 500 euro under en jämningsperiod om en månad och 465 euro under en jämningsperiod om fyra på varandra följande kalenderveckor.

2 a §

Rörlighetsunderstöd

Med avvikelse från 8 kap 1 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa kan rörlighetsunderstöd beviljas vid heltidsarbete, om de dagliga resorna till arbetet när arbetet inleds överstiger i genomsnitt två timmar eller personen flyttar från motsvarande avstånd på grund av arbete.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På jämkade arbetslöshetsförmåner som betalas för en sådan ansökningsperiod för arbetslöshetsförmåner som inletts före **den 1 juni 2020** tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. **Denna lag ska tillämpas när arbetslöshetsförmån betalas för en ansökningsperiod som börjar den 1 juni eller därefter, dock senast den 31 oktober 2020.**

På rörlighetsunderstöd som betalas med anledning av ett arbete som inletts före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. På rörlighetsunderstöd som betalas **med anledning av arbete som inleds under denna lags giltighetstid** tillämpas ~~de bestämmelser som gäller efter utgången av giltighetstiden av~~ denna lag.

Betänkande ShUB 12/2020 rd

Helsingfors 28.5.2020

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Anu Vehviläinen cent
vice ordförande Mia Laiho saml
medlem Pekka Aittakumpu cent
medlem Kim Berg sd (delvis)
medlem Arja Juvonen saf
medlem Noora Koponen gröna
medlem Hanna-Leena Mattila cent
medlem Ilmari Nurminen sd
medlem Veronica Rehn-Kivi sv
medlem Minna Reijonen saf (delvis)
medlem Juhana Vartiainen saml (delvis)
medlem Heidi Viljanen sd
medlem Sofia Virta gröna
ersättare Katja Hänninen vänst
ersättare Pia Kauma saml
ersättare Jari Koskela saf.

Sekreterare var

utskottsråd Harri Sintonen.